

UKRAJINSKÉ MEDIÁLNE HISTÓRIE

Ianina Prudenko je odbornou asistentkou Katedry kultúrnych štúdií na Národnej pedagogickej univerzite v Kyjeve, kurátorkou fóra o mediálnom umení New Media 2011 a tiež netradičného vzdelávacieho programu „Krivé zrkadlá: Dejiny ukrajinského mediálneho umenia v textoch a pohyblivých obrazoch“. Aktuálne témy a problémy mladého ukrajinského umenia stručne popísala v texte pre Bienále mediálneho umenia WRO 2011. Jeho slovenskú verziu prinášame v časopise 3/4.

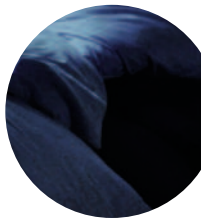
TEXT — IANINA PRUDENKO / TRANSLATED BY — ZDENKA PEPELOVÁ

Mediálne umenie na Ukrajine odštartoval videoart. Formovala ho prítomnosť televízie [Vasil Tsagolov, Andriy Kazandzhiy, Glib Katchuk, Ilya Chichkan] a postmoderné citácie odkazu nemého filmu [Alexander Roytburda, Gliba Katchuka, Gliba a Olgy Kashymbek, Ilyu Chichkana a Kirila Protšenka]. Významnou témou bola telesnosť [Alexander Hnilitsky, Natalia Filonenko, Alexander Roitburd, Anna Artemenko, Ivan Tsupka], simulakrum a iluzórnosť objektívneho sveta [Ilya Isupov, Alexander Gnilitsky, Lesie Zaiats], a napríklad vo videách Gliba a Olgy Kashymbek je objektom umeleckého skúmania postavenie handicapovaných ľudí v ukrajinskej spoločnosti. Špeciálne miesto v histórii ukrajinského videoartu dnes patrí projektu *Art in Space* [1993], umeleckej skupiny Masoch Fund. Je to jedno z prvých umeleckých diel nezávislej Ukrajiny, ktoré bolo uvedené na Bienále umenia v Sao Paule v roku 1994. Video prezentovalo dokumentáciu rovnomeného projektu, ktorý sa uskutočnil 25. januára 1993: na palube rus-

Media art in Ukraine begun with video art. It was formed by the presence of TV [Vasil Tsagolov, Andriy Kazandzhiy, Glib Katchuk, Ilya Chichkan] and by postmodernist quotations of heritage of silent films [Alexander Roytburd, Glib Katchuk, Glib and Olga Kashymbekova, Ilya Chichkan and Kirilo Protsenko]. Another important theme was corporeality [Alexander Hnilitsky, Natalia Filonenko, Alexander Roitburd, Anna Artemenko and Ivan Tsupka], simulacrum and illusory of the material world [Ilya Isupov, Alexander Gnilitsky, Lesia Zaiats], and for more example, situation of disabled people in Ukrainian society is an object of art investigation in videos of Glib and Olga Kashymbekova. A special place in the history of Ukrainian video art belongs to project of the independent art company Fund of Masoch called "Art in Space" [1993]. It belongs to one of the first art works of the independent Ukraine, which was presented at the Biennale of Art in Sao Paulo [Brazil] in 1994. The video depicts a documentation of a project of the

UKRAINIYAN MEDIATORS OF ART EXPERIENCE

T
T
T

Ianina Prudenko is an associate professor of the Department of Cultural Studies on the National Pedagogical University in Kiev, curator of media arts forum New Media 2011 and also curator of unconventional educational program m "Curves Mirror: History of Ukrainian media art in words and moving pictures". She briefly described actual topics and problems of young Ukrainian art in her text for Media Art Biennale WRO-2011. We present the Slovak version of this article in the magazine 3/4.

kej vesmírnej stanice Mir ukazovali kozmonauti Sergei Avdeev a Andrey Soloviev grafické práce autora Igora Podolchaka. Koncept projektu spočíval vo vynesení nielen technologickej, ale aj umeleckej a kultúrnej hodnoty, z ľudského priestoru do vesmíru.

Existencia interaktívneho umenia má na Ukrajine tiež veľmi zaujímavú históriu. Je spojená najmä s aktivitami Sorosovho centra pre súčasné umenie a nemeckého Goethe Inštitútu v Kyjeve. V roku 1997 Goethe inštitút pozval do Kyjeva riaditeľa EMAF [Electronic Media Art Festival] Noeringa Hermanna z Osnabrucku. Okrem jeho prednášky sa tu vtedy uskutočnili i semináre počítačovej animácie, prezentácia nemeckého mediálneho umenia a výstava Video socha v Nemecku. Výsledkom tejto návštevy bolo založenie ukrajinských inštitúcií pre mediálne umenie — Info Media Bank a festivalu KIMAF [Kyjevský medzinárodný festival mediálneho umenia]. Vďaka nim sa na Ukrajine objavili mediálni umelci, ako

same name that took place on 25 January 1993, when, for the first time in outer space, the astronauts Sergei Avdeev and Andrey Soloviev displayed graphic works of Igor Podolchak on the board of the Russian space station Mir. Concept of this project was to bring to the outer space not only technological, but also artistic value of humanity.

Existence of the interactive art in Ukraine has a very interesting history associated with the activities of Soros Center for Contemporary Art in Kyiv and German cultural center "Goethe Institute" in Kyiv. In 1997 they invited Noering Hermann, the Director of EMAF [Electronic Media Art Festival] from Osnabruck, to Kyiv. Besides his lecture, seminars on computer animation took place, as well as presentation of works of German new media art and the exhibition "Video sculpture in Germany". This visit resulted in establishment of Ukrainian institutions of media art – Info Media

napríklad Natalia Holibroda, Iliya Isupov, Olga Kashymbek, Glib Katchuk, Anna Artemenko, Alexander Vereshchak, Margarita Zinets, Kirilo Protsenko. Vznikol tu tiež „Inštitút nestálych myšlienok“ [Institution of Unstable Thoughts].

Jedným zo zásadných predstaviteľov ukrajinského net.artu je skupina Akuvido. Tvorí ju Victor Dovahlyuk a Hanny Kutz, ktorí štúdium umenia začali na Akadémii umení v L'vove a pokračovali na L4 Inštitúte pre nové médiá [Berlín, Nemecko]. Ich prvým interaktívnym dielom, ktorý prezentovali v Berlíne, bol *Esse* [1998]. Neskôr to boli net.artové projekty *City_interactive*, *Stand sound station*, *Decode*, *Jokonde XP*, *Web Wuerfel Werkstatt*, *Are you net-voyeur?* Všetky sú dostupné na www.akuvido.de. Akuvido sú pravdepodobne najznámejšími ukrajinskými mediálnymi umelcami. Pôsobia však mimo Ukrajiny.

Prvým net.art dielom vytvoreným fyzicky na Ukrajine bol projekt *BABY* [2002], autorov Yurija Kruchaka a Julie Kostyeryeva. V čase vzniku ich projektu bola na Ukrajine vyššia úmrtnosť než pôrodnosť. Autori preto vytvorili internetovú stránku, na ktorej mohol každý stvoriť vlastné dieťa a deväť mesiacov ho podporovať a rozvíjať.

V roku 2007 vznikol net.artový projekt *Chazarský slovník* alebo *requiem* pre divadlo režisérky Anny Aleksandrovich. Bolo to prvé divadelné predstavenie na Ukrajine, ktoré bolo streamované na stránke www.hazary.com.ua. Hypertext Milorada Paviča bol počas predstavenia doplňovaný komentármi publika, ktoré boli premietané na prednú stenu divadelnej sály. Jeden z divákov dokonca prišiel do divadla s notebookom, takže bol zároveň skutočným i virtuálnym divákom. Herci mohli použiť notebook, ktorý bol na scéne a viesť online chat s publikom, ktorý sa tiež premietal na stenu.

Mladá umelkyňa Masha Shubina vytvorila net.artový projekt *Digital narcissism* [2007], v ktorom si na prezentovanie vlastnej tvorby vybrala internetové zoznamky. Zaujímalo ju kombinovanie tradičnej maľby a multimédií. Jej cieľom bolo stretnúť sa takto s kurátormi, vlastníkmi galérií a riaditeľmi múzeí. Odpovedal jej len jeden kurátor z Austrálie, všetci muži a ženy

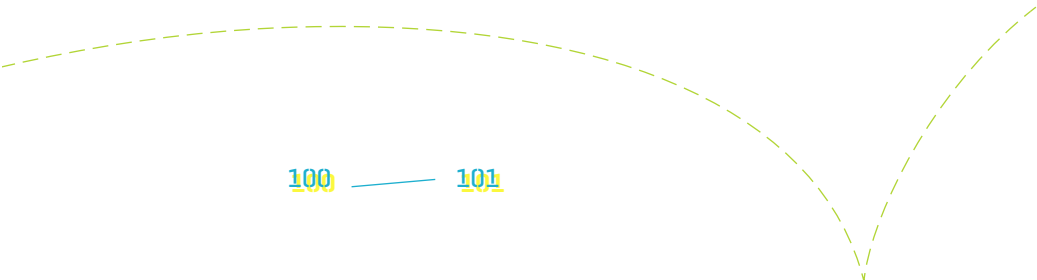
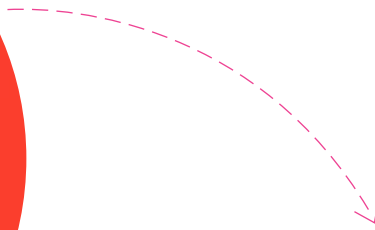
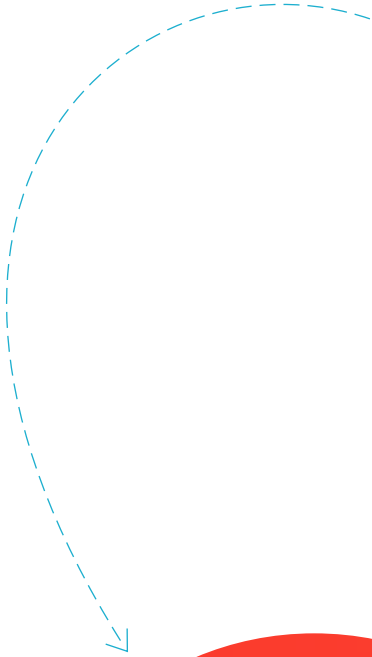
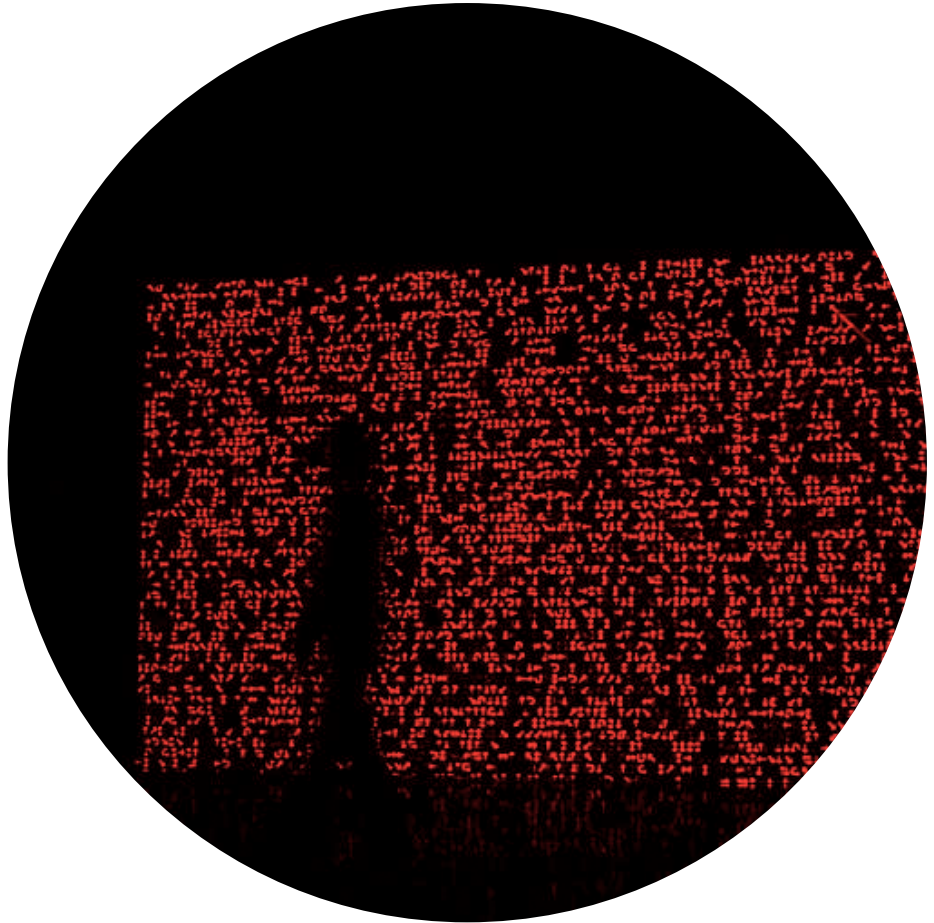
Bank and the festival KIMAF [Kyiv International Media Art Festival]. Thanks to this institution and the festival, new media artists, such as Natalia Holibroda, Iliya Isupov, Olga Kashymbekova, Glib Katchuk, Anna Artemenko, Alexander Vereshchak, Margarita Zinets, Kirilo Protsenko, appeared in Ukraine. "Institution of Unstable Thoughts" was created here as well.

One of the most crucial representatives of Ukrainian net.art is the group Akuvido. It consists of two artists — Victor Dovahlyuk and Hanna Kutz, who began their art studies in Lviv Academy of Art [Ukraine] and continued in L4 Institut fuer Neue Medien [Berlin, Germany]. Their first interactive project was *Esse* [1998], presented in Berlin. Later on, there were net.art projects *City_interactive*, *Stand sound station*, *Decode*, *Jokonde XP*, *Web Wuerfel Werkstatt*, *Are you net-voyeur?* All the works are available on the site www.akuvido.de. Akuvido are probably the world's most famous Ukrainian media artists, although they operate outside the Ukraine.

The first net.art project, which was created directly in Ukraine, is the project *BABY* [2002] by Yuri Kruchak and Julia Kostyeryeva. the time of its creation the mortality rate in Ukraine was prevailing over the birth rate. Therefore the authors developed a web site, where anyone could "give birth" to their own child and support it and develop it for a period of 9 months.

In 2007 the net.art project "The of the Khazars, or requiem for the theater" was created by the director Anna Aleksandrovich. It was a first theatre performance in Ukraine, which was broadcasted online on the web site www.hazary.com.ua. During the performance, hypertext of Milorad Pavich was amended by comments of the audience, which were projected on the front wall of the theater hall. One of the spectators even came to the theatre with a notebook, so he became both a real and a virtual spectator at the same time. Besides that, all actors could use a notebook set on the stage to chat online with the audience, what was also displayed on the wall.

Young Ukrainian artist Masha Shubina created a net.art project *Digital narcissism* [2007], where in

100 — 101

reagovali intímnymi návrhmi. Mashiným paralelným cieľom bolo propagovať svoju tvorbu v rozličných častiach sveta a začať komunikovať s publikom. Komunikovala s každým, kto jej napísal a videl jej obrazy v galériách. Digital narcissism sa dá nájsť online i dnes, pôvodne vznikol pre výstavu v tradičnom galerijnom priestore. Bol prezentovaný na Ukrajine v Pinchuk Art Centre, v galériách v Rusku, Nemecku, Taliansku a Veľkej Británii.

Na festivale NonStopMedia v Charkove bol v roku 2008 prezentovaný umelecký projekt *Mobile Loneliness* Hamleta Zinkivskyho a Romana Minina. Pozostával z sms.artu Minina a 15 malieb Zinkivskyho, ktoré zobrazovali ľudí telefonujúcich z mobilného telefónu.

V tých najzložitejších žánroch súčasného ukrajinského mediálneho umenia dnes pôsobia najmä mladí umelci z Ľvova. Je to možné najmä vďaka výmenným stážam na poľských mediálnych inštitúciách. Počas Biénále mediálneho umenia 2010 v Poznani predstavila svoj projekt *Representation* mladá umelkyňa Tamara Hridyayeva. Divák bol počas sledovania jej interaktívneho diela identifikovaný šípku, ktorá naňho reagovala tým, že nadobúdala gigantické rozmery. Na vrocavskom Biénále mediálneho umenia WRO 2011 sa zúčastnil napríklad Sergiy Petlyuk, a na festivale „Mindware. Technologies of Dialogue“ v Lubline ďalší ukrajinský mediálny umec z Ľvova, Andriy Linik. Jeho intermediálne dielo *Aiolos* by sa vďaka malému množstvu inštitúcií, nedostatku financií a nechote galérií pracovať s týmto typom súčasného umenia, realizovalo na Ukrajine len veľmi ťažko.

Dnes na Ukrajine nenájdete žiadnu vyprofilovanú inštitúciu, ktorá by sa zaoberala vzdelávaním a podporou mladých mediálnych umelcov. Existuje tu však množstvo festivalov zameraných na mediálne umenie – NonStopMedia [Charkov], Terra Futura [Kherson], Týždeň súčasného umenia [Ľvov]. V roku 2011 sa pri príležitosti dvadsiateho výročia ukrajinského mediálneho umenia konalo v Kyjeve fórum mediálneho umenia New Media Ukraine. Aktivity v oblasti českého a slovenského mediálneho umenia tu predstavila Barbora Šedivá

order to present her artworks, she chose internet dating sites. She was interested in combining traditional painting and multimedia. Her goal was to meet curators, gallery owners, and museum directors thereby. But the only one, who responded, was a curator from Australia, most of the men and women responded with intimate suggestions. Masha's parallel goal was to also promote her art in various parts of the world, establishing communication with the audience. She communicated with anyone who wrote her and saw her paintings at galleries. Digital narcissisms can be still found today, originally it was created for an exhibition in a traditional exhibition space. It was presented in Ukraine in the Pinchuk Art Centre, in galleries in Russia, Germany, Italy and Great Britain.

In Kharkiv festival NonStopMedia in 2008, the project "Mobile Loneliness" of the artists Hamlet Zinkivsky and Roman Minin was presented. The project consisted of the sms-art of Minin and 15 paintings of Zinkivsky, which portrayed people talking on mobile phone.

The most difficult genres of new media art in Ukraine are nowadays occupied mostly by young artists from Lvov. It is possible mostly thanks to internships in Polish media institutions. At Biennale of Media Arts in Poznan 2010 the young artist Tamara Hridyayeva presented her project *Representation*. During the perception of this interactive work, the recipient was identified with an arrow that responded to the viewer by gaining gigantic dimensions. The Biennale of Media Arts in Wroclaw year on WRO was attended for example by Sergey Petlyuk; while another Ukrainian media artist from Lvov Andriy Linik presented himself at the festival "Mindware. Technologies of Dialogue" in Poland [Lublin]. His intermediary work *Aiolos* would be very hard to create in Ukraine due to lack of media art institutions in the country, lack of finances and the unwillingness of galleries and art centers to work with such kind of contemporary art.

In Ukraine today, there is no profiled institution that would deal with education and support for young

[Dům umění města Brna]. Najdôležitejším výsledkom tohto stretnutia bola možnosť uverejňovať informácie o ukrajinskom mediálnom umení prostredníctvom kolaboratívneho výskumného projektu a internetovej databázy Monoskop.

■ Napriek spomínaným problémom existuje na Ukrajine nová generácia mediálnych umelcov, ktorí vyrastali pri počítačových obrazovkách. A nechýbajú tu ani mladí kurátori a teoretici, ktorí sú pripravení venovať sa interpretácii ich tvorby.

media artists. However, there is a number of festivals focusing on media art – NonStopMedia [Kharkov], Terra Futura [Kherson], Week of Contemporary Art [Lvov]. In 2011, to celebrate the twentieth anniversary of media art in Ukraine, a media art forum New Media Ukraine took place in Kyiv. Activities of Czech and Slovak media art were presented by Barbora Šedivá [Dům umění města Brna]. The most important result of this meeting was the possibility to publish information about the Ukrainian media art through the collaborative research project and internet database Monoskop.

■ Despite all these problems today, a new generation of young media artists who grew up on a computer keyboard works in Ukraine. And there are also young curators and art theoreticians ready to interpret such a modern art form.

http://wro2011.wrocenter.pl/site/en/wroreader/reader_prudenko
<http://www.burundi.sk/monoskop/index.php/Kiev>
<http://shubinamasha.com/project-mydearcurator.php>
<http://mininsms.blogspot.com>